

"Isfugl på Tyska" [Frøydis Blok 29. desember 2020](#) KanDusi Halden

Isfugl på Tyska

Det er ikke mulig å ha en lønnsom utbygging på Tyska og Hollendern i Halden, uansett hvor mange etasjer de bygger.

Det lønner seg aldri å fjerne den siste stranda og den siste stien langs vannet, den siste stenen å hvile på, den siste kjerreveien.

Det lønner seg aldri å ta ettermiddagsturen langs fjorden fra et ektepar som ønsker å gå der – med hunden og gåstol og boblekåpe.

En etasje fra eller til gjør det ikke lønnsomt å ta utsikten til festningen fra dem som sitter på stranda.

Prosjektet står til stryk fordi hele byen er full av tomter. Byen ber om hus i tomrommene – hus på en og to og kanskje tre etasjer; ett her, ett der og ett der borte. Det er fortetting. Det er byutvikling.

Det å legge en ny by på sagmjøl langs fjorden er å legge den gamle byen bak og død. Og den gamle byen får ingen nye sjanser. Den får en mur av etasjer mellom seg og sjøen.

Når de nye blokkene langs Tista blir høyere enn kirken er det over og ut.

Når vi ikke ser festningen fra Mølen er det ute med byen.

Når de som besøker Rød herregård må ha hodet rett vendt mot syd og skylapper for å se fjorden og åsene bak – da er det over.

Det å bygge en støyvegg inn mot jernbanen, blir å bygge naboene inne bak en vegg – som gjør at de aldri mer får kjenne kjølige drag fra sjøen varme på sommerkvelder. Lufta kommer til å ligge stille og gjære som i en gryte. Om vinteren blir det rått, iskaldt og stillestående. Byene der isfuglen lever på de falleferdige bryggene langs sjøen er ikke som andre byer. De er unike. De står på listen over verdensarven. Det er Venezia, det er bryggen i Bergen, det er oss. Det er vi som har de virkelig store, små fuglene som passer arvesølvet. Det er vi som bor i by.

Så uansett hvor mange etasjer de bygger så har vi tapt.

For det lønner seg aldri å fjerne den stenen der isfuglen sitter.

Det lønner seg aldri å legge grus på den myke veien der ungene løper barfot om våren. Det lønner seg aldri å legge den virkelige byen øde.

Foto av Isfugl på Tyska av Arne Ileby Uleberg (21. okt 2017)